

Uchwała Nr 391/2016
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 7 lipca 2016 r.

**w sprawie wniosku Europejskiej Wyższej Szkoły Prawa i Administracji w Warszawie
o ponowne rozpatrzenie sprawy oceny programowej na kierunku „prawo”
prowadzonym w Zamiejscowym Wydziale Prawa w Londynie na poziomie jednolitych
studiów magisterskich o profilu ogólnoakademickim**

Na podstawie art. 52 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.) Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej uchwala, co następuje:

§ 1

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, uwzględniając opinię Zespołu odwoławczego, uznało, iż wyjaśnienia przedstawione we wniosku **Europejskiej Wyższej Szkoły Prawa i Administracji w Warszawie o ponowne rozpatrzenie sprawy oceny programowej na kierunku „prawo” prowadzonym w Zamiejscowym Wydziale Prawa w Londynie na poziomie jednolitych studiów magisterskich o profilu ogólnoakademickim nie uzasadniają zmiany oceny warunkowej** wyrażonej w § 1 Uchwały Nr 223/2016 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 19 maja 2016 r.

W Uchwale Nr 223/2016 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej sformułowało następujące zarzuty i uwagi:

1. Zarzuty dotyczące koncepcji kształcenia:

W Wydziale Zamiejscowym w Londynie studenci studiują według tzw. trybu „distance” oraz „tradycyjnego” trybu niestacjonarnego, w ramach którego zajęcia obowiązkowe są realizowane w siedzibie Wydziału. Studenci trybu „distance” część zajęć mają realizować w siedzibie Wydziału, ale praktycznie tych zajęć w ogóle nie odbywają. Nie można uznać komunikacji asynchronicznej za formę zajęć kontaktowych. Komunikacja asynchroniczna nie umożliwia osiągnięcia wszystkich efektów kształcenia, zwłaszcza w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych wskazanych przez Uczelnię w grupie efektów kierunkowych oraz modułowych, i tym samym przygotowania studentów do pracy w otoczeniu społecznym. Stwierdza się zatem niekompatybilność zakładanych treści programowych i praktyki kształcenia, którą w odniesieniu do większości studentów stanowi wyłącznie kształcenie na odległość. Kształcenie na odległość nie spełnia wymogów określonych w przepisach prawa w zakresie minimum tzw. godzin kontaktowych, ponieważ zgodnie z § 5 ust. 1. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 września 2007 r. w sprawie warunków, jakie muszą być spełnione, aby zajęcia dydaktyczne na studiach mogły być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (Dz. U. Nr 188, poz. 1347, z późn. zm.), liczba godzin zajęć dydaktycznych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość nie może być większa niż 60% ogólnej liczby godzin zajęć dydaktycznych określonych w programach kształcenia dla poszczególnych kierunków studiów oraz poziomów kształcenia.

Stanowisko Uczelni

Uczelnia zwraca uwagę na to, że: „pierwotnym celem Uczelni była chęć stworzenia szerokiej oferty edukacyjnej dla polskiej polonii w Wielkiej Brytanii, ... Zamiejscowy Wydział Prawa w Londynie pełnił i – jak uważamy – nadal pełni istotną rolę w integrowaniu polskiej polonii na terenie Wielkiej Brytanii i krajów ościennych, umożliwia kontakt z polską nauką (prawa) i kulturą, w tym realizuje unikalną misję kształcenia w zakresie kształcenia interdyscyplinarnego absolwenta kierunku „prawo” w zakresie pozyskania przez niego wiedzy umożliwiającej eliminację przyczyny wyjazdu z kraju ojczystego, tzn. uboższe wykształcenie celem znalezienia na emigracji wyżej opłacanego miejsca pracy.

„Uczelnia ograniczona jest w zakresie działalności dydaktycznej uwarunkowaniami ekonomicznymi i społecznymi. Uwarunkowania te determinują również aktywność studentów Zamiejscowego Wydziału Prawa w Londynie”.

„Uczelnia wskazuje, że ze względu nie na interpretację (ocenę) prawną charakteru godzin kontaktowych realizowanych w formie komunikacji synchronicznej a asynchronicznej a rozliczenia założonych celów i efektów kształcenia, wprowadzono począwszy od sem. 2/3 roku akademickiego 2015/2016 system zajęć realizowanych za pomocą synchronicznej komunikacji wykładowca – student, tzw. webinarów... Webinaria zwiększają ilość godzin kontaktowych realizowanych w formie komunikacji synchronicznej. Ich wykaz znajduje się w powoływanym wyżej Załączniku nr.1”

Stanowisko Prezydium PKA

Ponieważ Wnioskodawca nie odniósł się do merytorycznej treści zarzutu nie jest możliwe jego wycofanie. Prezydium PKA zwraca też uwagę, że nie wskazano podstawy prawnej (uchwały Senatu lub Rady Wydziału) dla wprowadzenia webinarów.

2. Uczelnia niewłaściwie szacuje nakład pracy studenta, gdyż studenci uczestniczą głównie w zajęciach na odległość, podczas gdy z dokumentów wynika, że część punktów ECTS jest przydzielana w związku z realizacją godzin wymagających bezpośredniego kontaktu studentów z nauczycielem akademickim. Z treści sylabusów jednoznacznie wynika, że punkty są przydzielane w wyniku zrealizowania wszystkich obciążeń godzinowych, natomiast godziny kontaktowe w praktyce bardzo często nie są realizowane. Tym samym naruszony zostaje przepis § 2 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia zajęć zaliczonych przez studenta (Dz. U. Nr 201, poz. 1187) stanowiący, iż jeden punkt ECTS odpowiada efektom kształcenia, których uzyskanie wymaga od studenta średnio 25—30 godzin pracy, przy czym liczba godzin pracy studenta obejmuje zajęcia organizowane przez uczelnię, zgodnie z planem studiów, oraz jego indywidualną pracę.

Stanowisko Uczelni

Uczelnia nie odnosi się bezpośrednio do zarzutu wskazuje jednak, że Rozporządzenie w sprawie warunków nie przesądza o tym, że wykład prowadzony w formie komunikacji asynchronicznej nie może podlegać rozliczeniu jako tzw. „godzina kontaktowa”.

Stanowisko Prezydium PKA

Należy przyjąć, że brak obecności na wykładzie nie może być przesłanką do nie zaliczenia godzin takiego wykładu do punktów ECTS, co – umożliwia **uchylenie zarzutu**.

3. Zastrzeżenia budzi przyjęty w Uczelni sposób realizacji procesu kształcenia. Zasada blokowania zajęć nie umożliwia osiągnięcia efektów kształcenia, zwłaszcza w zakresie

kompetencji społecznych oraz umiejętności, a prace związane z rozwiązywaniem kasusów, niezbędne do osiągnięcia prawniczych umiejętności praktycznych, są sprawdzane przez internet i oceniane często bez wskazania błędów, które studenci popełnili. Uczelnia zapowiedziała modyfikację planu zajęć, jednakże nie przedstawiono i nie udokumentowano zadeklarowanej modyfikacji organizacji procesu dydaktycznego, tj. ograniczenia praktyki blokowania zajęć.

Stanowisko Uczelni

Uczelnia stwierdza, że „w uchwale brak jest odniesienia się do sanujących niniejsze uchybienie działań Uczelni. W celu dostosowania organizacji zajęć do sugestii ZO Rektor EWSPiA wydał stosowne zarządzenie.” W odpowiedzi na raport z wizytacji wskazano, że „realizacja organizacji zajęć uwzględniająca rzeczzone zalecenia, ..., możliwa będzie w możliwie najszybszym terminie, tj. już w kolejnym roku akademickim”. Do pozostałej części zarzutu Uczelnia się nie odniosła.

Stanowisko Prezydium PKA

Skuteczność działań podjętych przez Uczelnię w związku z tym zarzutem będzie można ocenić w toku kolejnej oceny dokonanej w terminie wskazanym w Uchwale, po ich wdrożeniu w roku akademickim 2016/2017. Należy jednak odnotować, że usterką wewnętrznego systemu zapewniania jakości jest to, że dopiero Uchwała PKA spowodowała wprowadzenie w Uczelni przepisów wynikających wprost z ustawy i rozporządzenia. **Tym samym nie ma podstaw do uchylenia zarzutu.**

4. Stwierdzono naruszenie zasad egzaminowania poprzez zastosowanie formuły „na odległość”, co pozostaje w sprzeczności z § 2 ust. 5 wymienionego w pkt. 1 rozporządzenia, obligujących do przeprowadzania egzaminów kończących zajęcia dydaktyczne z określonego przedmiotu w siedzibie uczelni.

Stanowisko Uczelni

Uczelnia wskazała, że był to przypadek incydentalny i jednostkowy, oraz, że „... kwestia ta stała się ponadto przedmiotem Zarządzenia Rektora EWSPiA ... w którym określono ..., że zaliczenia i egzaminy kończące zajęcia dydaktyczne z określonego przedmiotu przeprowadzane są w siedzibie Uczelni”.

Stanowisko Prezydium PKA

Skuteczność podjętych przez Uczelnię działań dotyczących powyższego zarzutu będzie można ocenić w toku oceny dokonanej w terminie wskazanym w Uchwale Nr 223/2016. Istotne znaczenie ma bowiem nie tylko przepis, ale przede wszystkim wyniki jego realizacji. **Tym samym obecnie nie ma podstaw do uchylenia zarzutu.**

5. Formuła studiów w trybie „distance” nie przyczynia się ani do rozwijania zainteresowań ani kompetencji studentów umożliwiających udział w badaniach, co jest jednym z warunków prowadzenia studiów w profilu ogólnoakademickim, określonym w § 8 ust. 4 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 1370).

Stanowisko Uczelni

Uczelnia stwierdza, że zawarte w Uchwale stwierdzenie „Formuła studiów w trybie „distance” nie przyczynia się ani do rozwijania zainteresowań ani kompetencji studentów umożliwiających udział w badaniach”: „*poczynione jest poza granicami swobody ocen*” oraz, że „*takie stwierdzenie nie poprzedzone zostało wskazaniem jakiegokolwiek źródła natury faktycznej*”. Dalej Uczelnia wskazuje, że „*o rozwijaniu zainteresowań studentów w zakresie nabywania przez nich kompetencji, w tym ewentualnego prowadzenia badań, względnie udziału w nich w charakterze uczestnika nie decyduje formuła studiów, lecz oferta programowa w zakresie koncepcji kształcenia ... i poziom kadry dydaktycznej*”.

Stanowisko Prezydium PKA

Zgodnie z § 5 i § 8 ust. 4 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 1370), uczelnia prowadząca kształcenie o profilu ogólnoakademickim zobowiązana jest do włączenia do programu studiów w określonym wymiarze modułów zajęć umożliwiających studentom m. in. udział w badaniach naukowych. Uczelnia nie przedstawiła dowodów na uczestniczenie przez studentów w badaniach, a opinie studentów (zaprezentowane w raporcie z wizytacji na str. 8, do których Uczelnia nie ustosunkowała się w odpowiedzi na raport) wskazują, że dążą oni do „uzyskania dyplomu najprostsza drogą” i dlatego „nie są zainteresowani udziałem w badaniach”, co jest potwierdzeniem zasadności zarzutu. **Zarzut zostaje podtrzymany.**

6. Działania podejmowane w ramach wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia w odniesieniu do ocenianego kierunku studiów mają charakter incydentalny, nie umożliwiają w sposób kompleksowy i systematyczny monitorowania programu kształcenia, jego oceny i doskonalenia. Wynika to z nieprawidłowego doboru metod diagnostycznych i analitycznych (np. w zakresie monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia) oraz nieefektywnej komunikacji wewnętrznej. Procedury wewnętrznego systemu nie są dostosowane do dominującej formy zajęć, nie obejmują specyfiki stosowania metod kształcenia na odległość, np. w zakresie prawidłowości ich wykorzystania czy skuteczności działania. Wydział ma wprawdzie kontakty z interesariuszami zewnętrznymi, lecz ich wpływ na proces i treści kształcenia jest znikomy. Prowadzony ankietowy system weryfikacji poziomu kształcenia w opinii studentów nie wnosi żadnych pozytywnych zmian.

Jednostka nie dokonuje kompleksowej i systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia zarówno całości, jak i poszczególnych jego elementów. Zakres różnego rodzaju uchybień w procesie kształcenia potwierdza brak ze strony Władz Wydziału wystarczającego nadzoru nad przebiegiem tego procesu oraz – jednocześnie – podejmowanie działań sprzecznych z przepisami prawa (dot. np. wskazanych wyżej uchybień kształcenia na odległość, czy przeprowadzania weryfikacji efektów kształcenia poza siedzibą Wydziału). Jednostka podjęła wprawdzie działania mające na celu korektę wybranych elementów systemu zgodnie z zaleceniem, biorąc jednak pod uwagę fakt, iż nie są to zmiany o charakterze kompleksowym, a tylko częściowym, i na obecnym etapie mają głównie charakter deklaracyjny, należy to zweryfikować w toku kolejnej oceny.

Stanowisko Uczelni

Uczelnia zwraca uwagę na „nowe okoliczności, które ujawniły się po dokonaniu oceny” a mianowicie, że „Zarządzeniem Rektora wprowadzono dodatkowy wzór ankiety kierowanej

w stosunku do wykładowców w przedmiocie każdorazowego oceniania (po zakończeniu danego przedmiotu w danym semestrze) wypełniania przez studentów efektów kształcenia założonych dla danego przedmiotu.”. Wnioskodawca wskazuje także, że system weryfikacji jakości oceniany przez PKA w Wydziale warszawskim Uczelni oceniony był na „w pełni”.

Stanowisko PKA

Należy zauważyć, że nowe Zarządzenie Rektora nie jest okolicznością, która „ujawniła się” po dokonaniu oceny, ale nowym działaniem podjętym po ocenie (nie mającym miejsca wcześniej). Ponadto jednostronne oświadczenia nauczyciela akademickiego o osiągnięciu przez studentów zakładanych efektów kształcenia nie może być uznane za prawidłową metodę diagnostyczną lub analityczną.

Trudno też uznać za słuszną propozycję Uczelni transpozycji pozytywnej oceny WSZJK z Warszawy do Londynu. Ocena PKA nie dotyczy bowiem istnienia WSZJK, ale skuteczności jego działania w każdej konkretnej ocenianej jednostce organizacyjnej.

Ponadto znaczna część argumentacji Uczelni nie odnosi się do treści zarzutu.

Brak podstaw do uchylenia zarzutu.

W Uchwale Nr 223/2016 zawarto także uwagi związane z pozostałymi kryteriami:

- Zamiejscowy Wydział w Londynie nie współpracuje z otoczeniem społecznym i gospodarczym w Wielkiej Brytanii i Polsce w sposób, który zapewniałby udział interesariuszy zewnętrznych w procesie kształcenia, szczególnie na etapie koncepcyjnym, praktyk studenckich, prowadzenia badań naukowych oraz promocji studentów przy wejściu na rynek pracy. Współpraca z otoczeniem zewnętrznym funkcjonuje głównie w siedzibie Uczelni w Warszawie, jednakże tych doświadczeń nie można wykorzystać w Wydziale Zamiejscowym w Londynie.
- Budynek Wydziału i sale dydaktyczne nie są w pełni przystosowane dla osób z niepełnosprawnościami. Zasoby biblioteczne w siedzibie Wydziału Zamiejscowego nie są wystarczające do obsługi procesu dydaktycznego i wymagają pozyskiwania ich przez studentów bezpośrednio z Polski.
- Wydział zapewnia studentom opiekę dydaktyczną w dużej części tylko poprzez narzędzia komunikacji elektronicznej oraz możliwość indywidualizacji studiów. Ponadto zasady przyznawania pomocy materialnej bazują na nieaktualnym Regulaminie, bowiem nie przewidują możliwości ubiegania się o stypendium rektora przez studentów 1 roku, którzy w szkole średniej byli laureatami lub finalistami olimpiad przedmiotowych.

Stanowisko uczelni:

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia nie odnosi się do uwag dodatkowych, wskazując jedynie, że „*Uczelnia od początku istnienia Zamiejscowego Wydziału Prawa w Londynie ściśle współpracuje z posiadającym bogatą, historię Polskim Uniwersytetem Na Obczyźnie*”.

Stanowisko PKA

Brak odniesienia się przez Uczelnię do zarzutów sformułowanych w Uchwale należy uznać za ich przyjęcie.

§ 2

Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

1. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
2. Rektor Europejskiej Wyższej Szkoły Prawa i Administracji w Warszawie.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
POLSKIEJ KOMISJI AKREDYTACYJNEJ

Krzysztof Diks